

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form.

Innovation måste inte vara en ny teknisk uppfinning eller en produkt som revolutionerar våra liv på olika sätt.

En social innovation kan lika gärna vara en smart idé från en lokalförening eller en kommun som löser ett konkretsamhällsproblem. Och för samhället i stort och speciellt för landsbygderna kan sociala innovationer spela en stor roll. Så vad kan då en social innovation vara? Vilken nytta har vi av dem? Och hur kan man finansiera en idé som i första hand inte är till för att generera vinst? Du lyssnar på podden Landet med mig Håkan Montelius. En podd från Landsbyggsnätverket.

Och då ska jag hälsa välkommen till dagens panel som består av tre personer och vi börjar med den första deltagaren som heter Anna Tengqvist nationell och internationell samordnare vid Mötesplats Social Innovation. Hej och välkommen Anna! Tack så mycket! Några korta ord om Mötesplats Social innovation vilka är ni? Mötesplats Social Innovation är en nationell kunskaps- och samverkans-plattform som jobbar för att stärkasocial innovation som en samhällskraft i genomförandet av Agenda 2030. Välkommentill podden Landet och vi säger också välkommen till Ylva Lundkvist Fridh, VD för Mikrofonden Sverige. Tack så mycket! Mikrofonden, vi hör att ni sysslar med finansiering gissar jag.

Det gör vi absolut. Vi jobbar med finansiell inkludering av föreningar, kooperativ och sociala företag med använder våra pengar till att investera på olika vis. Varmt välkommen du också och vår tredjedeltagare är Tim Lager som jobbar som samordnare på utvecklings- och kontrollenheten på Jordbruksverket. Välkommen Tim. Tack så mycket!

Hörrni, vi ska prata social innovation idag och jag tänker börja med dig Anna. Du som jobbar på Mötesplats Social Innovation. Kan du ge oss en liten kortförklaring av begreppet social innovation för de som inte känner till det? Sociala innovationer är kort beskrivet ett nytänkandesätt att möta aktuella samhällsutmaningar och förbättra människors livsvillkor. Och några sådana härcentrala byggstenar i social innovation är just det här att samskapande

i identifiering och lösning av samhällsutmaningar, men också att man involverar dem som berörs av samhällsutmaningar.

Vi pratar ju en hel del om begreppet social innovation. För några avsnitt sedan, i avsnitt 149, när vi pratade om rullande ungdomsmottagningar i Skåne och Fritidsbanken med mera,

skulle kunna ge något mer konkreta exempel på vad en social innovation skulle kunna vara. Till exempel så finns det en app som har utvecklats för att få fler att flytta till Norrbottens byar som utvecklats av Luleå tekniska universitet och vi håller en ekonomisk förening där man har tagit fram en app som får folk att lära känna olika byar när de funderar på att flytta till landsbygd

och gör det lättare för fler att våga flytta och bo och verka på landsbygden. Spännande app! Den där vill man ju kolla in spontant.

Ylva som sagt Mikrofonden, och ni jobbar ju med att finansiera och skapa möjligheter för sociala innovationer. Varför är sociala innovationer viktiga?

Det hörs ju nästan i att det löser samhällsproblem. Det är väl underbart. Vi är väl helt överhopade av samhällsproblem, så om det är några som kan lösa dem åt oss så

är det väl det vi borde satsa våra pengar på. Jag tänker ibland kan det också vara som väldigt tjordnära exempel som man kanske inte själv identifiera sig som en social innovation. Fast det är det. Tänk till exempel en av våra kunder, Backa friskola i Värmland. Det är en personalkooperativ

friskola i Molkom som har Nonviolent Communication pedagogik. De löser egentligen flerasamhällsproblem genom att skapa det här personalkooperativet. Tillgängliggöra om en skola närmare för barnen som bor där. De har en innovativ pedagogik som intet testats så mycket i Sverige förut och så där. Det är också ett exempel på en social innovation i liten skala och intemed tekniska lösningar inblandat egentligen.

Hur kommer ni in då som Mikrofonden? Hur arbetar ni för att finansiera sociala innovationer så här? Ganska många som jobbar med social innovation har lite ovanliga affärsmodeller och företagsformer som vanliga investerare inte är så bekant med. Till exempel

personalkooperativ på en liten ort till exempel. Vi har en hög kunskap om den gruppen och det är vår målgrupp för våra investeringar, så att på olika sätt så kan vi tillgängliggöra investeringskapital för dem. Det kan vara att vi går i

borgen för att de ska få banklån. Det kan vara att vi går in som investerande medlem eller ställer ut en laginsats eller något annat finansiellt instrument som kan varalämpligt just för sociala företag.

Är det just det sociala innovationer ofta drivs i en lite annorlunda verksamhetsform i det syftet inte i första hand är att generera vinst och att det är det svåra när det handlar om just finansiering? Att banker och andra aktörer inte är vana vid den här typen av verksamhet är det som är problemet?

Det skulle kanske säga att det är lite låg kunskap från båda håll att investerare obekanta med det här fenomenet. De har svårt att analysera och förstå risker på rätt sätt. Men jag skulle också säga att många som jobbar med social innovation inte heller kommer från näringslivet. Vi investerar till exempel mycket i arbetsintegrerande sociala företag där de som är med och driver kanske har en bakgrund i kriminalitet eller missbruk eller så där, vilket också kan göra att man har en lägre kreditvärdighet i ögonen på finansierare. Så det kan ju bli att man måste jobba med de utmaningarna också i investeringarna. Det saknas kunskap om sociala innovationer av vad det innebär säger du och med bollarna över frågorna. Vad ser du? Vad finns det för andra utmaningar just när det gäller sociala innovationer?

En jättestor utmaning är att vi inte har något politiskt stöd, att vi har haft en nationell strategi för det här som inte är aktivt och att vi inte har ett politiskt tydligt stöd och styrning för att det ska hända.

Vi ska släppa in dem i samtalet också. Du arbetar ju på Jordbruksverket och framför allt med Leadersystemet. Jag tror att flera av lyssnarna känner till vad Leader är, men om man inte är med på banan, vill du ge en liten kort presentation av vad Leader är. Ja,

eller lokalt ledd utveckling som vi också kallar det. Det är en ganska intressant metod för landsbygdsutveckling som i korthet innebär att den som har idéer om utvecklingen i sin egen hembygd kan söka pengar och genomföra projekt. Tanken är kort och gott metoden att det är faktiskt lokalbefolkningen själva som vet bäst vad just deras bygd behöver för att utvecklas. Men det låter som att Leadermetoden är den som i så fall skulle vara ett perfekt sätt för att stötta social innovation.

Absolut. Och vi har ju i Sverige så arbetar ju våra områden med sociala innovationer och vi har flera olika exempel på väldigt lyckade sociala innovationer också. Det är väldigt kul att se. Kan du ge några exempel? Då vill jag

gärna prata om Värmskog som är en ort i Värmland som ligger mellan Arvika och Grums med dryga 600 invånare.

Värmskog har de senaste åren sett en ökning av barn till orten och man har sett att turistnäringen har ökat. Samtidigt så upplever man att man inte har ändamålsenliga lokaler så man såg ett behov av en servicepunkt för service för närings-, utveckling, turism, konferenser, mat och utlämning med mera. Så man kontaktade er och fick stöd för att bygga det här servicepunkten och jag pratade faktiskt med projektägaren tidigare i veckan och de var så glada över vad den här servicen har gjort för orten att här finns nu ett café, det finns ett centrum för näringslivsutveckling, en möteskväll för vanliga ortskvällar

och ett turistcenter. Man har fått en lokal som tillgodoser behoven som man har på orten.

Det här låter som ett jätteroligt exempel på en social innovation. Jag bollar över till er, Ylva och Anna. Ser ni att det finns några trender när det kommer till att se sociala innovationer? Alltså vad har folk för idéer som man vill förverkliga?

Asså det är ju verkligen allt möjligt skulle jag säga. Om jag ska säga någon trend så skulle jag ju säga att särskilt när det kommer till landsbygdsutveckling så handlar det ju om att

lösa tomrum som uppstår efter att offentlig sektor drar sig tillbaka som servicepunkter, skola och kollektivtrafik eller äldreomsorgsrytmer. Vi har ganska mycket kring socialt byggande nu som väl också är kopplat till att kommuner sällan

bygger hyresrätter på landsbygden och så där.

Sen tycker jag också det här är något som du frågade tidigare om. Vad ska social innovation fylla för behov? Tänk också på att det finns ett demokratiskt underskott där människor verkligen vill vara med och omskapa och påverka

sina lokalsamhällen och samhällsutvecklingen. Det tycker jag ändå är jättespännande att se att det finns goda initiativ på det området. Både det här att vändaperspektivet på att på landsbygden som problem och där man istället vänder perspektivet till att landsbygden ska vara innovationsmotor, där man från bostadsföretaget ihop med byföreningen och politiker,

alla medborgare som skapar kring alla områden i byn egentligen mat, byggande och jobbar också nära

kultur och arkitektur för att göra saker vackra. Ja, utifrån mitt perspektiv som kommer från Leader. Det är den vanligaste socialinnovation som vi ser det ärdigitala lanthandlare. Vi ser det mycket i skärgårn, till exempel att man bor på en ö som man haren handlare på på ön, men de kan inte ha öppettid när man själv behöver gå och handla. Det vanliga är ju här öppettiderna mitt på dagen

och man har behövt åka till fastlandet för att kunna handla det som man behöver. Men det man gör då är att man skapar en digital lanthandel med självscanning och man får gå in i en obemannad butik och plocka på sig de varor som man behöver. Som sagt, det ser vi i skärgården och vi ser det också. I Norrlands inland har det varit en vanlig social innovation också som är så himlaroliga att se. Kan en social innovation också innebära att man startar en verksamhet som genererar någon form av vinst eller avkastning till dem som har gått in i det här som står bakom? Eller måste syftet vara begränsat till att just kanske att det finns andra incitament? Finns någon motsättning mellan sociala incitament och ekonomiska?

Det finns inget. Det finns inget negativt med att det skapas kommersiella kommersiella värden. Men tanken med social innovation är ju ändå att det finns ett socialt behov och ett socialt mål, att processen är social. Sedan skapas de ekonomiska värden så är det väl jättebra,

men det är ofta inte huvudsyftet. Något som är växande och som har blivit väldigt hajpat senaste åren är ju det här med impact bolag och impact investering och det är ju normalt sett vinstdrivna företag. Det enda som kan vara ett etiskt bekymmer som man behöver se från fall till fall är ju om det blir att man börjar tjäna pengar på någons utsatthet eller fattigdom eller. Eller så kan det vara problematiskt.

Du nämnde också att många sociala versioner av sociala innovationer dyker upp som ett sätt att lösa problem som handlar om att det offentliggör sig tillbaka. Kanske mötespunkt där, eller även när kommersiella aktörer kanske lämnar bygd. Finns det inte en risk i det här också då, att sociala innovationer blir ett sätt för en bygd att kompensera för en brist i samhället och att samhället på så vis och det offentliga kommer undan ett ansvar som man egentligen har för att ha ett levande samhälle? Det är en jätte viktig diskussion som i grunden är ideologisk och vilket samhälle man vill ha. Vi behöver diskutera vad är egentligen mest effektivt? Är det att

vi genom offentlig sektor tar ett gemensamt ansvar eller bättre med underifrån skapade lokala

lösningar från fall till fall? Det är ju frågan om man vill ha ett mercentraliserat eller decentraliserat samhälle om man vill att samhället ska ta ett större socialt ansvar eller om det ska läggas i den ideella sektorn. Det är ju olikasamhällskontrakt i olika samhällen och i Sverige är ju en ganska stor

omvandling, det kan man väl se så att

säga. I det nittonhundratalets socialdemokratiska samhällskontrakt så var det här mer offentlig sektors roll och att den här sektorn numera sociala företag också växer fram i Sverige. Det är ju mer liknande hur man kanske haft det i Tyskland och Italien, där civilsamhället har haft ett mycket större ansvar för de sociala frågorna.

Just också. I och med att de inte är vinstutdelande så finns det ingen motsättning för offentlig sektor att

satsa på sociala företag. Det är inte samma sak som en privatisering, fastän att det också har det entreprenöriella angreppssättet. Det viktigaste jag tänker på är att

våra invånare ska ha tillgång till samma service oavsett vart man bor i landet. Och jag ser social innovation som en direkt effekt av att det offentliga kanske går tillbaka, kryper närmare städerna och kanske lämnar vissa väldigt rurala delar av landet där man ska kunna få bo kvar i sin hemort och inte behöva åka otaliga mil bara för att handla mat är något man tänker är så självklart.

Det är ju knuten till den akademiska världen. Mötesplats Socialinnovation. Er hittar man ju på Malmö universitet. Kan du berätta? Vad händer inom det här området när det gäller just forskning och utveckling?

Vad forskas det på när det gäller social innovation?

Det händer ju en hel del kan man säga. Men det saknas fortfarande väldigt mycket forskning och man kan väl säga att det finns ett stort intresse från de som jobbar med social innovation i praktiken att jobba närmare forskning och ta med forskning som grund så att man ändå håller med i sitt utvecklingsarbete. Och det är något som vi ser som väldigt viktig framtidsfråga för social innovation. Hur man kan titta på. Hur kan man systematisera det arbetet och göra det? Få ihop alla de här sektorerna i ett samskapande där akademien finns med.

Om man då har en idé på en social innovation i en landsbygd som man vill komma igång med och behöver lösa finansiering, hur gör man då? Om vi börjar med dig Ylva.

På idéstadiet brukar det finnas ganska mycket bidrag att söka. Det som oftast kan vara en utmaning. Säg ja, Det är mer startkapital att gå från idé till att faktiskt starta verksamheten. När en väl etablerad och går bra ekonomiskt så brukar det också kunna finnas en del investerare i alla fall. Men det visar ju att det är själva startfasen som kan vara en utmaning. Är det där mikrofonerna kommer in? Det är där vi ofta kommer in. Precis som med start finansiering. Vill man däremot driva det som en förening eller kooperativ,

då är utbudet minimalt skulle jag säga. Och det är där vi försöker fylla ut ett tomrum så att man kan vända sig till oss. Jag skulle också säga att när det kommer till projektfinansiering så

kan vi också vara till stöd.

Många projektmedel betalas ut i efterskott, vilket. Om man är en helt nystartad förening kan det vara svårt att ligga ute med 200 000, att betala fakturorna och få pengarna efteråt. Där kan vi också

gå in och hjälpa till så att de klarar likviditeten.

Och till vad säger du? Finns det andra sätt för finansiering?

Har man en idé så vill jag varmt varmt, varmt rekommendera att ta kontakt med ditt lokala Leaderkontor

finansierar ju men kommer också med mer stöttning i projektet. Man bör inte ha en helt färdig

idé när man kontaktar personalen på kontoret utan man kan ha funderat på ett problem eller en lösning på ett problem. Och vet att man kan få stöd inom.

Förutom det ekonomiska stödet så kan man ju också få stöttning just med att nätverka, hitta rätt personer, hitta rätt organisationer som kan vara behjälpliga i projektet och se till att

du får så bra resultat som möjligt. Ja, sen så vill jag också ta upp att det är möjligt att söka pengar och genomföra innovationsprojekt med social inriktning inom EIP-Agri. Det är knutet till till den projektperioden eller programperioden som drar igång nu. Precis. EIP-Agri det står ju alltså då för Europeiska Innovationspartnerskap, så där kan man också få stöd för sin

projektidé. Jag skulle också vilja lägga till att Europeiska socialfonden nu i den nya programperioden har ett särskilt programområde som heter just Social Innovation där man kan söka medel. Europeiska socialfonden, EIP-Agri och Leader. Det får bli tre tips som avslutar detta avsnitt av podden Landet. Stort tack Anna Tengqvist Ylva Lundkvist Fridh och Tim Lager för att ni var med och pratade sociala innovationer.

Tack! Redaktör för dagens avsnitt var Ingrid Whitelock och det här är en podd från Landsbyggsnätverket.